

VLAAMSCHE WACHT, De, onafhankelijke Vlaamse vereniging die, los van elke partijpolitieke binding, de samenwerking van alle Vlamingen nastreefde, met het oog op de bewustmaking van het Vlaamse volk en de strijd voor de Vlaamse rechten.

De vroegst teruggevonden groep is De Vlaamsche Wacht van Antwerpen, die op 15 februari 1885 door Huibrecht Storms en Jef Peeters werd opgericht. De groep telde ongeveer vijfhonderd leden. Vier jaar later werd ook te Schaarbeek (oktober 1889) en te Brussel (november 1889) een Vlaamsche Wacht opgericht, met vooral te Brussel een opmerkelijk sterke vrouwelijke participatie. De eerste voorzitter was A. Schamelhout. Actief lid waren o.m. in het Antwerpse: Victor Ressler, Lode Baekelmans, Karel Angermille, Gust de Roey, Lieven Gevaert, August Monet, Piet van Assche (die het Lied van de Vlaamsche Wacht dichtte op muziek van Lodewijk Mortelmans), Adolf Pauwels, Karel van Walle, Isidoor de Beucker, August van Cuyck en Jef Kamerling; in het Brusselse: Frans Reinhard, Firmin de Smaele, Emiel T'Sjoen, Emiel de Veen, Herman Hiel, Laura Hiel, Maurits Josson, Lode Opdebeek, Willem en Adeline Gijssels, Juliaan de Vriendt. Behalve te Brussel en te Antwerpen zouden er ook fracties van de Vlaamsche Wacht hebben bestaan te Diest en Dendermonde.

De activiteiten van de Vlaamsche Wacht waren allerhande. Onder het motto In Vlaanderen Vlaamsch oefende ze een niet aflatende druk uit op de openbare besturen, schreef petitie's uit en organiseerde talrijke protestmeetings, o.m. in 1895

na de veroordeling van E. de Bom, die tijdens een oefening van de Burgerwacht in het Nederlands had geantwoord. Ze nam deel aan alle grote Vlaamse manifestaties, zoals eind 1910 aan de grote meeting voor de vernederlandsing van de Gentse universiteit, waarbij F. van Cauwelaert, L. Franck en C. Huysmans het woord voerden. Verder organiseerde ze in het kader van haar strijd voor de bewustwording van de Vlamingen culturele avonden en bijeenkomsten waar prominente Vlaamse figuren werden gehuldigd of belangrijke feiten uit de Vlaamse geschiedenis werden toegelicht. In diezelfde geest organiseerde ze grootse feesten als de herdenking van de slag bij Waterloo, de viering van de Guldensporenslag en de herdenking van Conscience. De Antwerpse groep maakte zich verder nog verdienstelijk door haar strijd voor een eigen gebouw voor het Lyrisch Tooneel te Antwerpen (ingewijd in 1907) en haar aandeel in de oprichting van de Vlaamsch Nationale Volkspartij (1893), waarvan ze wel de statuten en het programma hielp opstellen, maar waarvan ze zich om haar neutraliteitsbeginsel ook onmiddellijk distantieerde, zodra de partij haar eigen hoofdbestuur had.

De Vlaamsche Wacht van Antwerpen gaf van september 1894 tot juli 1914 met talrijke onderbrekingen een eigen maandblad, De Vlaamsche Wacht, uit, dat sterk pamflettair van toon was en zich voornamelijk op de Vlaamse grieven richtte.

De Vlaamsche Wacht hield op te bestaan in augustus 1914, omdat, gezien de oorlogsomstandigheden, de samenwerking tussen de Vlamingen onmogelijk was geworden.

LITERATUUR : M. de Vroede, *Julien de Vriendt in de politiek en de Vlaamse Beweging* (1960); - dossier De Vlaamsche Wacht, Archief en Museum voor het Vlaamse Cultuurleven, Antwerpen.

LAETITIA JANSSEUNE